

Tampereen Jazz Happeningin ohjelmisto velvoittaa !

Tunteettomat tähdet tuikkivat

TS Tampere
JARMO WALLENIUS

Pyhäinpäivän tienoo on vuodesta 1982 lähtien ollut Tampereella pyhitetty jazz-musiikille: viime viikonloppuna järjestettiin 17. Tampere Jazz Happening. Järjestäjien laskelmien mukaan Tullikamarin Pakkahuoneelle ja Tulliklubille keskitetty kahdeksaa konserttia kävi kuuntelemaan noin 5000 kuulijaa.

Vaikka Tampereen Hakametsän jäähalli ahmaisee yhteen kiekkokarkeloon kerrallaan saman verran väkeä, jazzin ja jään kamppailut ovat muuten yhteismitattomat. Nykyjazzin kohdalla kyse on poikkeuksesta lajin tulevaisuuden visioista. Tamperealaiskiekon tapauksessa taantuma näyttää tällä hetkellä väijäämättömältä.

Tämänkertaisen Tampere Jazz Happeningin ohjelmisto oli esiintyjälähtöinen futuristakin futurisempi. Cecil Taylor, Steve Lacy, Robert Dick ja Carlos Ward sekä kotimaiset kokoonpanot tunnettiin. Muut artistinimet olivat valkoisia lappia "asiatuntijoillekin".

Itse kukin sai hyvän mielikuvan ja mielikuvan siitä, miltei miltei kaiken kuulielämä... keskieuropalaisesta yllästä tuntuu sen joutuneen vaikkapa Trio Toykeiden taituruuden tai Edward Vesija "Sound & Fury"n arkisten hysterialien tuivertamaksi. Hyvä, määrittelemätönkin musiikki hätkähdyttää tyyliä, tuulista ja ilmansuunnista riippumatta.

Tampereen tämänkertaisen ohjelmisto, jonka rungon toiminnanjohtaja Aila Manninen oli koonnut pitkällä New Yorkin retkellä, valmiiksi jo kesän kestäessä, velvoittaa myös festivaalin jatkajia. Avantin! leipiin lokekuun alusta siirtynyt Manninen jättää taakseen kansainvälisesti arvostetun jazz-tapahtuman.

Jazzin sivupolkuja

Happeningin pääesiintyjät, pianisti Cecil Taylor sekä sopraanosaksofonisti Steve Lacy omine yhtyeineen edustavat pitkästä uristaan huolimatta poikkeuksellisesti edelleen vain jazzin sivupol-

Lyömäsoittaja Mor Thiam iski Tampere Jazz Happeningissa rytmikuviota nyt alttosaksofonisti Carlos Wardin Radius-yhtyeessä.

Montrealilainen multisaksofonisti Charles Pappasoff trioineen vastasi festivaalin päiväkonserttien free-bop-annista.

kuja. Taylor on tinkimätön ja tulisieläinen improvisoidun musiikin ilmentäjä. Lacy taas liikkuu lähellä runollista laulelmaa a la Hans Eisler ja Kurt Weill.

Taylorin Berliini-viritteeseen improvisointukvintettiin kuuluu kaksi suomalaista soittajaa: sopraanosaksofonisti Harri Sjöström ja kontrabasisti Teppo Hauta-aho. Berliiniläistynyt turkulainen Sjöström olikin sopraanoineen Tampereella kvintetin moottori. Hänen soittonsa kautta Taylorin löysi Bösendorffinsa koskettimista omaan pianisminsa uutta vyöryä ja eurooppalaista ilmettä.

Kirjallinen lähtöpiste

Pariisista Berliiniin muutaneen Steve Lacy'n ohjelmisto koostui bangladeshilaiskirjailija Taslima Nasrinin runoihin pohjautuvasta Lacy-laulelmasta. Maestron sopraano soi yllättävän vähän. Koko cembalollakin varustetun septetin soitto oli alistettu kotimaassaan vaihdon kohteeksi joutuneen Nasrinin tekstille. "Lausujana" toimi laulajatar Irene Aebi. Erinomaisesti artikuloivan Aebin ansiosta sanoma meni perille ilman tekstimonistettakin: musliminaisen asema universaalistiuvien arvojen maailmassa. Ihmissäni oli pääosassa myös Cecil Taylorin mantte-

liperijäksi nostetun pianisti Borah Bergmanin First Meeting -trion työssä. Klassisen koulutuksen saaneen baritonin, Thomas Bucknerin sanattomassa lauluimprovisaatiossa oli samantista ja salaperäistä voimaa. Bergmanin ja AACM-saksofonisti Joseph Jarmannin säestämänä Buckner nosti kuulijansakin sielut kohti stratosfäärejä.

Ned Rothenbergin New Winds sekä Speaking Tongues -kokoonpanoissa tutuksi tullut multihullisti Robert Dick on tehnyt liiton viulisti Dick Soldierin jousikvartetin kanssa. Tiimi on käynyt jazz- ja rock-standardien kimppuun. Jousin jautettu Jimi Hendrix -materiaali ei enää saa silmäluomia koholle eikä korvia hörröille, mutta että huiluin... Dick onnistuu huilauttamaan Hendrixinkin uudelle sävellyksille alleviivaavalle tasolle. Samalla kuulijan mielikuvat sekä Hendrixistä että huiluista saavat kyytiä.

Vietnamilainen väläytti

Vietnamilaisrumpetisti Cuong Vu:n Vu-Tet kvintetti jatkaa edenneen Hal Russellin NRG Ensemblen tiellä. Siinä missä esim. suomalaisorkesterit ovat joko hyvä tai huonoja Vu orkesteri on samalla sekä valmis että epäkykyä; sekä taitava että kömpelö. Ehkä siinä piilekin jazzin salaisuus, sen syvin olemus. Joka tapauksessa Vu-Tet'in kulkimkaasti potkiva akustinen punk-jazz on virkistävää uutta alueella klassismin vaatimuksia esittävällä jazz-kentällä.

Tampereen jazzin hyödynsi parhaiten montrealilaisen saksofonistin Charles Pappasoffin perustrio. Pappasoffin saksofonismi oli suoraviivaista, rytmikästä ja hyvin etenevää.

Kotimaisista esiintyjistä ennakkoluottomin oli pasunisti Markku Veijonsuo. Hän uskaltanut lavalle apunaan eukalyptuspuusta valmistettu aboriginaalien didjeridu sekä tukku sähköisiä efektilaitteita. Niiden avulla pasunisti keitti ja varioi pihdeissään pitävän mielen pauhun ja shown.

Turun Sanomat

Turku 111,615 LT 82
Pvm: 03-11-98 (SIT)
7/Viikko